

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0826U002918

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 29-06-2026

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Бабайлова Лариса Михайлівна

2. Larysa M. Babailova

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: 0009-0006-8697-3824

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 081

Назва наукової спеціальності: Право

Галузь / галузі знань: право

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: 52791 Освітньо-наукова програма "Право" третього (освітньо- наукового) рівня вищої освіти зі спеціальності 081 "Право" (081 Право)

Дата захисту: 16-07-2026

Спеціальність за освітою: Правознавство

Місце роботи здобувача: Деснянський районний суд м. Києва

Код за ЄДРПОУ: 02896779

Місцезнаходження: пр-т Червоної Калини, Київ, 02225, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR:

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): PhD 14802

Повне найменування юридичної особи: Київський університет інтелектуальної власності та права

Код за ЄДРПОУ: 43452672

Місцезнаходження: вул. Харківське шосе, Київ, 02121, Україна

Форма власності: Приватна/недержавна

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Київський університет інтелектуальної власності та права

Код за ЄДРПОУ: 43452672

Місцезнаходження: вул. Харківське шосе, Київ, 02121, Україна

Форма власності: Приватна/недержавна

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 10, 10.77, 10.81, 10.83

Тема дисертації:

1. Кримінально-правова характеристика знищення або пошкодження об'єктів рослинного світу.
2. Criminal and legal characteristics of the destruction or damage of plant life.

Реферат/анотація:

1. У дисертації, присвяченій аналізу кримінальної відповідальності за кримінальне правопорушення, передбачене статтею 245 Кримінального кодексу України, проведено ґрунтовний теоретико-правовий аналіз методологічних засад вивчення цього правопорушення у доктрині кримінального права, охарактеризовано стан нормативно-правового регулювання, з урахуванням вітчизняного та зарубіжного досвіду, сформовано та обґрунтовано ряд рекомендацій щодо правозастосування та нормотворення. У роботі зосереджено увагу на розкритті еволюції наукових підходів до розуміння цього кримінального правопорушення як кримінального явища, визначенні його правової природи, виявленні суперечностей у правозастосовній діяльності. Констатовано, що, незважаючи на чисельні наукові розробки у цій сфері, залишаються спірними та невирішеними окремі питання. Зокрема, всебічно не проаналізовано особливості розмежування предмету кримінального правопорушення, передбаченого ст. 245 КК України, від деяких інших кримінальних правопорушень. Проблема знищення або пошкодження об'єктів рослинного світу вимагає оновленого підходу вирішення в умовах дії воєнного стану в Україні. Установлено ряд ключових моментів щодо

знищення або пошкодження об'єктів рослинного світу, які характерні для доктрини кримінального права. По-перше, у більшості наукових праць кримінально-правова характеристика посягань на об'єкти рослинного світу в Україні обмежувалася аналізом елементів складу кримінального правопорушення, передбаченого ст. 245 КК України. По-друге, неминучим є взаємозв'язок наукових досліджень з обраною тематики, розвитку кримінально-правового регулювання охорони об'єктів рослинного світу, масштабністю злочинних посягань на рослинний світ. По-третє, дослідження поняття «знищення або пошкодження об'єктів рослинного світу» дозволило встановити його комплексність, оскільки має наслідком застосування екологічних, адміністративних, кримінальних заходів негативного впливу на порушника. Запропоновано авторське визначення поняття «лісові масиви» як предмету кримінального правопорушення, передбаченого ч. 1 ст. 245 КК України, та обґрунтовано доцільність його закріплення у ч. 14 ст. 1 Лісового кодексу України. Виокремлено такі характерні риси правовідносин у сфері кримінально- правової охорони рослинності навколо населених пунктів: 1) підвищена суспільна небезпека діянь; 2) чітка визначеність об'єкта кримінально- правової охорони; 3) специфічний склад суб'єктів кримінального правопорушення; 4) прямий умисел як переважаюча форма вини; 5) застосування комплексних заходів покарання; 6) особливе значення експертиз. Здійснено класифікацію кримінальних правопорушень щодо рослинності за: 1) особливостями об'єкта посягання; 2) місцем їх вчинення; 3) способом їх вчинення; 4) суспільно-небезпечними наслідками, що спричиняються. Зокрема, знищення / пошкодження вогнем лісових масивів, зелених насаджень навколо населених пунктів, зелених насаджень вздовж залізниць, стерні, сухих дикоростучих трав, рослинності або її залишків на землях с/г призначення; знищення / пошкодження іншим загальнонебезпечним способом лісових масивів, зелених насаджень навколо населених пунктів, зелених насаджень вздовж залізниць, стерні, сухих дикоростучих трав, рослинності або її залишків на землях с/г призначення; знищення / пошкодження вогнем лісових масивів, зелених насаджень навколо населених пунктів, зелених насаджень вздовж залізниць, стерні, сухих дикоростучих трав, рослинності або її залишків на землях с/г призначення, що спричинили загибель людей, масову загибель тварин, інші тяжкі наслідки; знищення / пошкодження іншим загальнонебезпечним способом лісових масивів, зелених насаджень навколо населених пунктів, зелених насаджень вздовж залізниць, стерні, сухих дикоростучих трав, рослинності або її залишків на землях с/г призначення, що спричинили загибель людей, масову загибель тварин, інші тяжкі наслідки. Ключові слова: об'єкти рослинного світу, кваліфікація, кримінальна відповідальність, правопорушення у сфері довкілля, знищення об'єктів рослинного світу, пошкодження об'єктів рослинного світу, кримінально-правова охорона рослинного світу, міжнародні стандарти охорони природи, відшкодування збитків, покарання.

2. The thesis, devoted to the analysis of criminal liability for the criminal offence provided for in Article 245 of the Criminal Code of Ukraine, conducts a thorough theoretical and legal analysis of the methodological foundations for studying this offence in criminal law doctrine, the state of regulatory and legal regulation is characterised, taking into account domestic and foreign experience, and a number of recommendations regarding law enforcement and rule-making are formulated and substantiated. This paper focuses on examining the evolution of academic approaches to understanding this criminal offence as a criminal phenomenon, defining its legal nature, and identifying contradictions in law enforcement practice. It is noted that, despite numerous academic studies in this field, certain issues remain contentious and unresolved. In particular, the specific features distinguishing the subject matter of the criminal offence under Article 245 of the Criminal Code of Ukraine from certain other criminal offences have not been comprehensively analysed. The problem of the destruction or damage to flora requires a renewed approach to resolution in the context of martial law in Ukraine. A number of key points regarding the destruction or damage to flora have been identified, which are characteristic of criminal law doctrine. Firstly, in most academic works, the criminal law characterisation of offences against flora in Ukraine has been limited to an analysis of the constituent elements of the criminal offence provided for in Article 245 of the Criminal Code of Ukraine. Secondly, there is an inevitable interconnection between academic research on the chosen topic, the development of criminal law regulation of the protection of flora, and the scale of criminal offences against flora. Thirdly, the study of the concept of 'destruction or damage to flora' has revealed its complexity, as it results in the application of environmental, administrative and criminal measures that have a

negative impact on the offender. The author proposes a definition of the term 'forest areas' as the subject of the criminal offence provided for in Part 1 of Article 245 of the Criminal Code of Ukraine, and justifies the advisability of incorporating this definition into Part 14 of Article 1 of the Forest Code of Ukraine. The following characteristic features of legal relations in the sphere of criminal law protection of vegetation around settlements are identified: 1) the heightened public danger of the acts; 2) clear definition of the object of criminal law protection; 3) specific composition of the subjects of the criminal offence; 4) direct intent as the predominant form of guilt; 5) application of comprehensive measures of punishment; 6) particular significance of expert examinations. Criminal offences relating to vegetation have been classified according to: 1) the characteristics of the object of the offence; 2) the place where they were committed; 3) the manner in which they were committed; 4) the socially harmful consequences they cause. In particular, the destruction or damage by fire of forest areas, green spaces around settlements, green spaces along railway lines, stubble, dry wild grasses, or vegetation or its remains on agricultural land; destruction or damage by other generally dangerous means of forest areas or green spaces around settlements, green spaces along railway lines, stubble, dry wild grasses, vegetation or its remains on agricultural land; destruction / damage by fire of forest areas / green spaces around settlements / green spaces along railway lines / stubble / dry wild grasses / vegetation or its remains on agricultural land, resulting in loss of life / mass death of animals / other serious consequences; destruction or damage by other generally dangerous means to forest areas / green spaces around settlements / green spaces along railway lines / stubble / dry wild grasses / vegetation or its remains on agricultural land, resulting in loss of life / mass death of animals / other serious consequences. It has been established that the legal classification of offences constitutes a key aspect of state policy aimed at prohibiting the destruction or damage of vegetation: legislation contains specific provisions relating to the destruction or damage of flora (in particular, Article 245 of the Criminal Code of Ukraine); toughening of penalties: increasing liability for actions that cause harm to ecosystems helps deter potential offenders; harmonisation (implementation) of international standards: modern criminal legislation seeks to comply with international environmental protection standards. Key words: flora, classification, criminal liability, environmental offences, destruction of flora, damage to flora, criminal law protection of flora, international nature conservation standards, compensation for damages, penalties.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Освоєння нових технологій транспортування енергії, впровадження енергоефективних, ресурсозберігаючих технологій, освоєння альтернативних джерел енергії

Підсумки дослідження: Теоретичне узагальнення і вирішення важливої наукової проблеми

Публікації:

- 1. Бабайлова Л.М. Кримінальна відповідальність за знищення або пошкодження об'єктів рослинного світу. Аналітично-порівняльне правознавство. 2024. No 5. С. 658–662. DOI: <https://doi.org/10.24144/2788-6018.2024.05.1022>.
- 2. Бабайлова Л.М. Генезис наукової проблематики діяння знищення або пошкодження об'єктів рослинного світу. Український політико-правовий дискурс. 2024. No 6. URL: <https://ppdnz.com.ua/index.php/home/article/view/88/44>. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.14572700>.
- 3. Бабайлова Л.М. Відшкодування шкоди, завданої довкіллю, у кримінальному провадженні: міжнародний досвід. Науковий вісник УжНУ. Серія: Право. 2025. Випуск 3. No 88. С.123–128. URL:

<https://visnyk-juris-uzhnu.com/wp-content/uploads/2025/04/88-part-3.pdf>. DOI: <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2025.88.3.18>

- 4. Бабайлов О., Бабайлова Л. Відшкодування шкоди, завданої довкіллю, в кримінальному провадженні: повноваження прокурора. *Recht der Osteuropäischen Staaten*. 2025. No 1/2025. С. 33–41. URL: <https://www.uni-goettingen.de/de/reos+01/2025/689520.html>.
- 5. Бабайлова Л.М. Екологічні кримінальні злочини: законодавство Європейського Союзу. Актуальні проблеми кримінального права, процесу та криміналістики : матеріали круглого столу, присвяченого пам'яті д.ю.н., В. К. Матвійчука (м. Київ, 22 листопада 2024 року). Київ: ДП «Експрес-об'ява», 2024. С. 74–77. ISBN 978-617-7389-33-9. DOI: 10.51587/9786-1773-89339-2024-18.
- 6. Бабайлова Л.М. Знищення або пошкодження об'єктів рослинного світу: міжнародний досвід. *Science of XXI century: development, main theories 13 and achievements: materials VII International Scientific and Theoretical Conference*, Helsinki, Finland, November 15, 2024. С. 85–89. ISBN 979-8-88955-774-6 (series). DOI: 10.36074/scientia-15.11.2024 (сертифікат участі).
- 7. Бабайлова Л.М. Правове регулювання кримінальної відповідальності за знищення або пошкодження об'єктів рослинного світу: реалізація функцій держави у сфері охорони довкілля. Актуальні проблеми модернізації змісту функцій держави в умовах повоєнного розвитку України: збірник матеріалів науково-практичного круглого столу (м. Київ, 13 березня 2025 р.). Одеса: Видавництво «Юридика», 2025. 304 с. С. 13–16. ISBN 978-617-8574-05-5. URL: https://lawmaking.academy/wpcontent/uploads/KRC_conf_Aktualni_problemy_modernizatsiyi_berezen_2025.pdf
- 8. Бабайлова Л.М. Судовий розгляд кримінального провадження у режимі відеоконференції. Актуальні питання кримінального права та процесу: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ, 25 квітня 2025 р.) / за заг. ред. д.ю.н., проф., В.І. Фелика, за наук. ред. д.ю.н., проф., О.В. Драган; Київ. ун-т інтелект. власн. та права. Київ: АА Тандем, 2025. С.98–101. ISBN 978-966-488-323-5 (сертифікат участі).
- 9. Бабайлова Л.М. Відповідальність за знищення об'єктів рослинного світу за законодавством зарубіжних країн. Актуальні питання кримінального права, процесу та криміналістики в умовах воєнного стану: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. пам'яті д-ра юрид. наук, проф., засл. працівника нар. освіти України В. К. Матвійчука (м. Київ, 18 листопада 2025 р.) / за заг. ред. д.ю.н., проф., В. І. Фелика, за наук. ред. д.ю.н., проф., О. В. Драган; Київ. ун-т інтелект. власн. та права. Київ: АА Тандем, 2025. 260 с. С. 35–37. ISBN 978-966-488-346-4. DOI 10.5281/zenodo.18185467. (сертифікат участі).
- 10. Бабайлова Л.М. Актуальні питання застосування застави як запобіжного заходу. Актуальні питання кримінального права, процесу та криміналістики в умовах воєнного стану: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. пам'яті д-ра юрид. наук, проф., засл. працівника нар. освіти України В. К. Матвійчука (м. Київ, 18 листопада 2025 р.) / за заг. ред. д.ю.н., проф., В. І. 14 Фелика, за наук. ред. д.ю.н., проф., О. В. Драган; Київ. ун-т інтелект. власн. та права. Київ: АА Тандем, 2025. 260 с. С. 37–43. ISBN 978-966-488-346-4. DOI 10.5281/zenodo.18185467. (сертифікат участі).
- 11. Бабайлова Л. М., Драган О. В. Щодо кримінальної відповідальності за знищення або пошкодження об'єктів рослинного світу в сучасних умовах. Права людини та публічне врядування в сучасних умовах : матеріали VII Міжнародного правничого форуму (м. Чернівці, 28 травня 2024 р.) / уклад. Ковбас І. В., Бабін І. І., Ющик О. І., Торончук І. Ж., Крайній П.І. Чернівці : Технодрук, 2024. С. 49–52.

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Мірошніченко Сергій Сергійович
2. Serhii S. Miroshnychenko

Кваліфікація: д. ю. н., професор, 12.00.08

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-4215-1603

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Київський університет інтелектуальної власності та права

Код за ЄДРПОУ: 43452672

Місцезнаходження: вул. Харківське шосе, Київ, 02121, Україна

Форма власності: Приватна/недержавна

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Корнякова Тетяна Всеволодівна
2. Tetiana V. Korniakova

Кваліфікація: д. ю. н., професор, 12.00.08

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-5993-0745

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара

Код за ЄДРПОУ: 02066747

Місцезнаходження: проспект Науки, Дніпро, Дніпровський р-н., 49045, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Турлова Юлія Анатоліївна
2. Yuliia A. Turlova

Кваліфікація: д. ю. н., с.д., 12.00.08

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-0508-2087

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Інститут держави і права ім. В. М. Корецького Національної академії наук України

Код за ЄДРПОУ: 05417130

Місцезнаходження: вул. Трьохсвятительська, Київ, 01001, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія наук України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Форостяний Андрій Володимирович

2. Andrii V. Forostyany

Кваліфікація: к. ю. н., доц., 12.00.09

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-8683-488X

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Київський університет інтелектуальної власності та права

Код за ЄДРПОУ: 43452672

Місцезнаходження: вул. Харківське шосе, Київ, 02121, Україна

Форма власності: Приватна/недержавна

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Микитчик Олександр Васильович

2. Oleksandr V. Mykytchuk

Кваліфікація: к. ю. н., професор, 12.00.12

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-4973-2670

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Київський університет інтелектуальної власності та права

Код за ЄДРПОУ: 43452672

Місцезнаходження: вул. Харківське шосе, Київ, 02121, Україна

Форма власності: Приватна/недержавна

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради

Воробей Петро Адамович

Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні

Воробей Петро Адамович

Відповідальний за підготовку
облікових документів

Харь Інна Олексіївна

Реєстратор

Юрченко Тетяна Анатоліївна

Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності

Юрченко Тетяна Анатоліївна